

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Jiřího Gottwalda a soudkyň JUDr. Zory Šmolkové a JUDr. Miroslavy Honusové ve věci

žalobce: I.M.

zastoupený Mgr. Petrem Kazderou, advokátem
sídlem Jiráskovo náměstí 159/10, 702 00 Ostrava

proti

žalovanému: **Vězeňská služba České republiky, Věznice Heřmanice**
sídlem Orlovská 670/35, 713 02 Ostrava

o přezkoumání rozhodnutí Vrchního komisaře Vězeňské služby ČR, Věznice Heřmanice
ze dne 4. 9. 2019, č. j. VS-14705-168/ČJ-2016-803532 ve věci uložení kázeňského trestu

takto:

- I. Rozhodnutí Vrchního komisaře Vězeňské služby ČR, Věznice Heřmanice, ze dne 4. 9. 2019 **se zrušuje** a věc **se vrací** žalované k dalšímu řízení.
- II. Žádny z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobou došlou soudu dne 30. 10. 2019 se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 9. 2019, č. j. VS-14705-168/ČJ-2016-803532 (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým vrchní komisař Vězeňské služby ČR, Věznice Heřmanice, zamítnul žalobcovu stížnost proti rozhodnutí speciálního pedagoga OVT (dále jen „orgán I. stupně“) ze dne 29. 8. 2019, č. j. VS-14705-168/ČJ-2016-803532 (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“). Tímto byl žalobce kázeňsky potrestán celodenním umístěním do uzavřeného oddělení na 3 dny nepodmíněně za porušení stanovené kázně a pořádku tím, že požil návykovou látku.
2. V žalobě po jejím doplnění žalobce uplatnil následující žalobní body. Předně namítal porušení zásady legality. To spatřoval ve skutečnosti, že žalovaný a prvostupňový orgán vydali napadené rozhodnutí, místo aby řízení zastavili, jak je jim taková povinnost uložena interním předpisem Vězeňské služby ČR, nařízením generálního ředitele Vězeňské služby ČR č. 36/2014, ve znění účinném mezi 24. 4. 2019 a 1. 6. 2019 (dále jen „NGŘ“), konkrétně ustanovením § 27 odst. 1 písm. i) NGŘ ve spojení s ustanovením § 35a odst. 1 a odst. 4 NGŘ. Dále žalobce spatřoval nezákonnost napadeného rozhodnutí v tom, že v řízení nebylo prokázáno jeho zavinění stran řečeného kázeňského přestupku, a to ani ve formě nevědomé nedbalosti. Popíral úvahy žalovaného, že mohl a měl vědět, že může v kávě, podané mu jiným odsouzeným, být látka pervitin. Žalobce také kritizoval použití svých výpovědí, které učinil v jiných řízeních (jednom trestním a dvou interních). Tento postup považoval za nezákonný, neboť tyto výpovědi byly pořízeny v souvislosti s jinými řízeními a tedy jejich použití jako usvědčujících důkazů v tomto řízení je nepřípustné. Poslední žalobní námitku směřoval proti výši a druhu trestu. Tyto jednak žalovaný nedostatečně zdůvodnil, což činí rozhodnutí v tomto ohledu nepřezkoumatelným, jednak se dopustil excesu při individualizaci trestu, když nepřihlédl ke všem specifikům případu. O tom svědčí uložení naprosto totožného trestu, jaký uložil v předchozích rozhodnutích, ačkoli oproti nim dospěl k jiné formě zavinění (dříve úmysl, nyní nevědomá nedbalost).
3. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě ohledně namítaného neprokázání zavinění uvedl, že žalobce je plně odpovědný sám za sebe, za své jednání a jeho výsledky. Z důkazního materiálu vyplynulo, že si byl vědom toho, že riziko kontaminace nápojů ve věznici spoluvězněnými osobami existuje a věděl, že spoluodsouzený, od kterého převzal inkriminovanou kávu, disponuje drogou. Za situace, kdy vztah mezi žalobcem a oním spoluodsouzeným nebyl dobrý a tento spoluodsouzený žalobci vyhrožoval tím, že jej tzv. „udělá“, měl a mohl žalobce vědět, že káva může být intoxikována. K námitce nepřípustných důkazů odkázal žalovaný na ustanovení § 58 odst. 3 vyhl. č. 345/1999 Sb., podle kterého v řízení o kázeňském přestupku je důkazním prostředkem vše, co

může přispět k objasnění skutku. K námitce porušení legality nezastavením řízení podle svrchu citovaných ustanovení NGRŽ uvedl žalovaný, že lhůta stanovená v ustanovení § 35a odst. 1 odst. 4 NGRŽ je lhůtou toliko pořádkovou a jejím marným uplynutím nedochází k prekluzi. V tomto kontextu žalovaný dodal, že interní předpis nebere v potaz specifickou jednotlivých případů, zvláště rozsáhlost spisu. Zdůraznil také existenci nečinnosti žaloby, kterým se mohl žalobce bránit, pokud se cítil na svých právech zkrácen. K poslední námitce, a to stran nepřezkoumatelnosti a špatné individualizace trestu, pak žalovaný uvedl, že při novém rozhodnutí reflektoval i jednání žalobce v mezidobí mezi řešeným skutkem a napadeným rozhodnutím.

4. Krajský soud poté, co zjistil, že žalobní návrh je věcně projednatelný, přezkoumal napadené rozhodnutí v souladu s ustanovením § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), v mezích žalobních bodů, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu v době rozhodování žalované, tedy ke dni 4. 9. 2019 (ust. § 75 odst. 1 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
5. Mezi stranami je nesporné, že žalobce požil zakázanou látku pervitin. Ze správního spisu se podává, že prvostupňové rozhodnutí o tomto skutku bylo vydáno dne 29. 8. 2019, zatímco zrušující rozsudek zdejšího soudu č. j. 25 A 17/2019 – 48 byl vydán dne 24. 4. 2019. Soudu je z jeho úřední činnosti známo, že v řečeném rozsudku nebyla stanovena lhůta, ve které má být vydáno nové rozhodnutí. Prvostupňové rozhodnutí tak bylo vydáno sto dvacátý sedmý den po vydání řečeného zrušujícího rozsudku zdejšího soudu.
6. Podle ustanovení čl. 1 odst. 1 úst. z. č. 1/1993 Sb., Ústavy České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Ústava“): *„Česká republika je svrchovaný, jednotný a demokratický právní stát založený na úctě k právům a svobodám člověka a občana.“*
7. Podle nálezu Ústavního soudu ČR ze dne 5. 12. 2001, č. j. I. ÚS 535/2000: *[ú]stavní princip právního státu předpokládá, že se stát vůči občanům chová v souladu s povinnostmi, které sám sobě stanovil, přičemž občan na základě principu právní jistoty má právo se spolehnout na věrohodnost státu při plnění jeho závazků.*
8. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 21. 7. 2009, č. j. 6 Ads 88/2006 – 132 *„interní instrukce má ve správním řízení a potažmo i ve správním soudnictví význam z toho důvodu, že adresáti povinností jsou v dobré víře, že jednou zvolený postup při interpretaci a aplikaci práva nebudou orgány veřejné správy bezdůvodně a libovolně měnit.“*
9. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 18. 1. 2011, č. j. 1 Ao 2/2010 – 185 *„[m]etodický pokyn Ministerstva životního prostředí (...) podrobněji upravuje postup orgánů ochrany zemědělského půdního fondu včetně hledisek a kritérií, jež mají tyto orgány posuzovat v případě územně plánovací dokumentace, a sjednocuje tak správní praxi. Bylo by zpravidla v rozporu se zásadou zákazu libovůle a rovného zacházení, pokud by se orgán ochrany zemědělského půdního fondu v jednotlivých případech od hledisek a kritérií tohoto metodického pokynu odchýlil.“*
10. Podle ustanovení § 27 odst. 1 písm. i) NGRŽ: *„[k]ázeňské řízení o kázeňském přestupku se zastaví, jestliže marně uplynula stanovená lhůta pro kázeňské řízení.“*

11. Podle ustanovení § 35a odst. 1 a odst. 4 NGR: „*[p]okud správní soud zruší rozhodnutí o uložení kázeňského trestu (případně rozhodnutí o stížnosti proti udělení kázeňského trestu), je třeba ve věci znovu rozhodnout. V tomto kázeňském řízení je třeba rozhodnout do 30 dní, pokud správní soud nerozhodl jinak.*“
12. Soud se nejprve zabýval otázkou, zda citovaná ustanovení NGR mají být vykládána tak, že se má kázeňské řízení zastavit, pokud v něm není znovu rozhodnuto ve lhůtě třiceti dní po té, co soud předešlé rozhodnutí při jeho přezkumu zrušil. Dospěl přitom k názoru, že ustanovení § 35a odst. 1 a odst. 4 NGR stanoví lhůtu 30 dní pro kázeňské řízení po zrušení původního kázeňského rozhodnutí. Z daného ustanovení se již ale nepodává, jaký důsledek má mít její nedodržení a kdyby tento nebyl upraven na jiném místě, bylo by možno považovat tuto lhůtu za toliko pořádkovou.
13. Soud se tedy zabýval významem ustanovení § 27 odst. 1 písm. i) NGR a dospěl k závěru, že hypotézou tohoto ustanovení je uplynutí jakékoliv stanovené lhůty pro kázeňské řízení. Tak je tomu proto, že normotvůrci nic nebránilo, aby onu lhůtu specifikoval např. slovy: „*lhůta stanovená zákonem*“ případně konkretizovat dále až na úroveň jednotlivých ustanovení konkrétních předpisů. Neučinil-li tak, logickým závěrem je, že ono ustanovení se vztahuje na všechny případy, kdy je pro kázeňské řízení stanovena lhůta a tato lhůta uplyne.
14. Dispozicí tohoto ustanovení je pak zastavení řízení o kázeňském přestupku, přičemž je vyloučen jakýkoliv jiný postup. Pokud tedy interní předpis stanoví, že po marném uplynutí lhůty 30 dní od zrušujícího rozhodnutí se kázeňské řízení zastaví, znamená to, že měl žalovaný po marném uplynutí řečené lhůty řízení zastavit. O marném uplynutí třicetidenní lhůty přitom mezi stranami není sporu. Jiný postup by zde byl porušením interního předpisu, kterým byl žalovaný vázán a tedy libovůl žalovaného. Tato přitom není v právním státě a nadto ještě v oblasti trestání, přípustná.
15. K argumentaci žalovaného, že NGR nezohledňuje okolnosti konkrétního případu, zejména rozsah spisového materiálu, na jehož základě bylo rozhodováno, soud uvádí, že tuto považuje za nepřipadnou. Uvedená lhůta stanovená NGR je totiž spojena s velmi specifickým okamžikem v kázeňském řízení, kdy již bylo žalovaným dříve rozhodnuto a jeho rozhodnutí bylo následně soudem přezkoumáno a zrušeno. Pro žalovaného tedy nemůže rozsáhlost spisu představovat překážku, neboť již o věci rozhodoval (v řešeném případě dokonce čtyřikrát) a spis tedy zná. Taktéž je vázán právním názorem soudu vysloveným ve zrušujícím rozsudku, což opět vytváří podmínky pro rychlejší následné rozhodování. K argumentaci žalobcovou možností domáhat se vydání rozhodnutí prostřednictvím nástrojů pro ochranu před nečinností správního orgánu soud uvádí, že žalobce je oprávněn, nikoliv však povinen těchto užít. Zvláště za situace, kdy na základě výše uvedených ustanovení oprávněně očekával zastavení řízení, nelze ze skutečnosti, že těchto nástrojů nevyužil, čehokoliv dovozovat.
16. Žalovaný tedy nerespektoval vlastní interní předpis a svévolně rozhodl o uložení trestu žalobci, místo aby řízení zastavil. Tímto postupem byla podstatně porušena ustanovení o řízení před správním orgánem, přičemž jejich porušení mělo za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Za tohoto stavu pak soud bez jednání zruší napadené rozhodnutí pro vady řízení podle ustanovení § 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s.

17. Jak správně uvedl žalovaný, výše citovaná ustanovení NGRŽ nemají účinky prekluze, nebrání tedy *per se* v dalším běhu řízení a soudu tak nepřísluší předmětné řízení zastavit. Zastavení řízení pak ve shodě s výše citovanými ustanoveními provede žalovaný, kterému soud za tímto účelem věc vrátil k dalšímu řízení.
18. Z důvodu, že dalším krokem žalovaného již bude toliko procesní rozhodnutí o zastavení řízení a nikoliv rozhodování věcné, považuje soud za nadbytečné zabývat se dalšími žalobními námitkami.
19. Žalobce měl ve věci plný úspěch a podle ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. náleží takovému účastníku právo náhrady důvodně vynaložených nákladů proti tomu účastníkovi, který úspěch neměl. Jelikož však dle obsahu spisu žalobci žádné náklady nevznikly (ve věci nebylo jednáno, žalobce byl usnesením zdejšího soudu ze dne 5. 11. 2019, č. j. 25 A 229/2019 – 24 osvobozen od soudních poplatků a byl mu ustanoven právní zástupce), není náhradu čeho mu přiznat, a soud proto rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku II. tohoto rozsudku. Procesně neúspěšný žalovaný právo na náhradu nákladů řízení nemá.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je **možno** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Ostrava 27. února 2020

Mgr. Jiří Gottwald
předseda senátu